

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési Ára: Egész évre 8 K. Negyedévre 2 K. Tanítóknak és jegyzőknök 6 K.
Egy szám Ára 16 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Árpád-utca 3. sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitlár soronként 60 fillér.

Városi gazdasági programot.

Székelyudvarhely, jan. 24.

Egy pár év telt el azóta, hogy Székelyudvarhely város képviselőtestülete elhatározta, miszerint a törvényszéki épület részére az igazságügyi kormány által kért területet a sétátér melletti részen átengedi s egyben a törvényszék jelenlegi épületét megvásárolja városához céljára.

Ismételten kifejtettük e helyen, hogy ezen cserevásárból a városnak kettős haszna van. Először is igen sikerült anyagi, másodsor olyan erkölcsi, mely alig értékelhető. Mert ezzel a határozatával egy csapásra nemcsak a városi tulajdont képező és holtlőkét képviselő területet kapcsolta be a városba és megoldotta a város háza kérdését, de legfőként biztosította a polgári leány és elemi iskolák felépítését. De elhelyezkedés szempontjából is korszakot jelentő a köpviselőtestület határozata. Ugyanis a Küküllő jobbparti részének beépítetlenül való hagyása a város fejlődését természetellenes irányban terelte, amennyiben a végéket a központtól eltávolította s egy erős forgalmú központ kifejlődését késleltette. Ezért volt szükséges megnyitni a fejlődésnek a Küküllő jobb partját. Hogy évek kitartó munkája tetet öltött, a kivihetetlennek és ellenszenvesnek tetsző problema megoldást nyert, mindenkéül fölt,

különösen reánk, kik ez ideát felvetettük és lansziroztuk, megnyugtató és buzdításul szolgál a jövőre nézve.

Mert a jövő munkája még ezzel a mostani határozattal távolról sincsen kimerítve. Évtizedek semmittevését, üres politizálását nem lehet egy csapásra pótelni. A képviselőtestület radikális munkásságára appellálunk. A képviselőtestület nagy és hosszas kapkodása alatt a terhek megnöttek, lényeges beruházások elmaradtak, viszonyaink, képességünk, új jövedelmi ágak, s a kor követelte beruházások mérlegelésére nem volt időnk. S most mérleget csinálunk minden vonalon, mely feltárja a helyzetet, bizony az eredmény nem mondható fényesnek. Az utóbbi évtizedek alatt semmi különösebb nem csináltunk, — nem számítva a vágóhidat, az aszfaltot és villanyvilágítást, melyek, reméljük, önmagukat kifizetik, — s a pótdadók ime 10—15%-ról 70—80%-ra ugrott fel. És ez a szörnyűséges nagy teher nem magától pottyant ide le, hanem évről-évre, szukcesszive, a sok határozatból, a kapkodásból teremtődött meg.

Mindezek szükségessé teszik, hogy Székelyudvarhely város illetékes tényezői a gazdasági igazság elérésére akcióba lépjenek, s megtalálják a kivetelő utat a polgárság érdekeinek megsértése nélkül.

A tisztújításkor adott polgármesteri program s a már elért eredmények kell, hogy további teendőnkben irányítsanak. Ez

kell buzdítson arra, hogy szervezkedve, együtt munkálva, a város ügyeit szánálva, gazdasági programot teremtsünk. Ezzel egyrészt elemi követelmények valószínűleg meg, másrészt Székelyudvarhely belép a modern városok sorába.

Aki külföldön járt, nem a Keleten, hanem a Nyugaton, mindenki tudja, hogy a külföld kis városai tiszták és kedvesek; rend van mindenikben, és az igazi emberi élethez megkívánató kellemetesség. Hiszen miből áll az átlag ember élete? A lakás, a táplálkozás a legfőbb szükségletei. A nagyobb rendű szükségletek, a kultúra megkívánatóságai csak ezután következnek. Vajjon nem különös állapot-e, hogy a huszadik század emberének a lakásában ne legyen vízvezeték; hogy egy város el legyen csatornázás, fürdő nélkül? A kérdés hétszágbeejtő voltát csak növeli, hogy éppen e helyen már évezredekkel korábban megvolt a vízvezeték, a fürdő, a csatornázás.

A városrendezési terv elkészültével mulhatatlanul nyomban meg kell tenni a lépéseket a vízvezeték és csatornázás terveinek elkészítésére. Ezt nyomon kell kövesse az utcai burkolat megoldása, s meg kell előznie a vámtételek rendezése. Mert a gazdasági és műszaki szempontok mindjobban való érvényesítése az az eszköz, melynek segítségével városunkat a jövőben tényezővé fogjuk emelhetni és a melyek többé-kevésbé már utba is vannak indítva.

Szóval Székelyudvarhely város jövőjének

Az Udvarhelymegyei Népművelési Egyesület egy éve.

— Titkári jelentés. Irta: Gál Imre. —

Az Udvarhelyvármegyei Népművelési Egyesület az 1911-ik évvel kezd meg eredeti rendeltetésének szélesebb körű munkásságát s reform alá vett programja szerint haladt az 1912-ik évben. A nemzeti élet jegyében, annak dicső felémeltetéséért szerény eszközökkel, de a lángoló honfűi szeretet melegétől áthatott lélekkel és megismersodott karokkal tett, alkotott s hozott eredményeket. Ezen eredmények, ha nem is nagyok a még a céltól, illetve annak elérésétől távol állnak, mindenesetre mégis megemlékezők, mert egy évvel s az egy évnek érdemleges munkásságával állunk közelebb a mindannyiunk által óhajtott ideális kultúr élethez.

Az egyesületnek több oldalú kezdő tevékenysége s mindazon mezők, hová a kezdő tevékenységnek sугarai elhatottak, kiáltoán bizonyítják, hogy a vármegyei egyesület is, égető szüksége van, mert megezméláhatatlan azon szükségletek száma, melyek a székely nép kulturális, szociális, gyermekvédelmi és közgazdasági életében javításra, alkotásra, gyarapításra várnak.

Számot vetve az egyesületnek a vármegyei kulturája érdekében végrehajtandó feladataival, különösen azokkal, melyekkel a falusi élet regenerálása céljából meg kell valósitanunk, vetlünk az 1912-ik évben revízió alá az egyesület alapszabályzatában a helyi bizottságok szervező szabályait s abban a már megalakult bizottságok srgeltesére ugy az egyesületnek intenczióit, mint a bizottságok programját körvonalaazva adtunk irányelveket a helyi bizottságok működésére. Illelyi

bizottság a lefolyt évben Magyarhídegykuten 10 taggal, Ujszékelyen 16 taggal alakult. Jelenleg alakítás alatt állanak a székelyderzsi, homoródalmási, homoródszentpáli bizottságok.

Az egyesület helyi bizottságainak vezető tényezőinek közreműködése által véli megvalósítani azon elveket, melyeket a falu bajainak orvoslása céljából a szervezeti szabályzatban, mintegy munkaprogrammul lefektettünk. Nincs az a gyilkos hadjárat, nincs az a vérszes járvány, mely pusztító dologában vetekednék a tengerentúli kivándorlással s a korcsma uralmával s az a legfájdalmasabb, hogy nincs mód, nincs eszköz, amivel ezt a nagy vereszeséget, s a szellemi és fizikai degenerálódnást fokozó nemzeti átkunkat megakadályozná. Látjuk, hogy az állam a gyógyítás eszközeit hiába nyújtja; min. rendeletek, szaktanácskozások nem orvosolnak semmit, ha csak komoly irányú társadalmi munka nem segít a helyzeten. Kénytelenek vagyunk tehát a társadalmi munka eszközeihez folyamodni, hogy a falvakból felénk ásitó sötét életunalmat: a szociális bajokat orvosolhassuk. Négy tényezőre támaszkodunk e munkánál amint ezt a szervezeti szabályzatban is ki-domborítottuk: a falu természetes vezetőire: a tanító, pap, jegyző és a falu intelligens asszonya. A nemzeti élet célpontjainál ezen erők össz munkálásai érvényesülhetnek s ha akad is ellenvélemény, azivesen kövzettem meg magamat, mert erős és tapasztalatok által megerősödött elvem, hogy mindaddig, mig ezek a tényezők össze nem forrnak és vállvetve nem munkálódnak, a faluban a szociális élet tökéletes kifejlődése el nem érhető. Az alapszabályzatot módosítottuk ugyan, de a komoly munka megfontolást, az eszmék érlelését kívánja, nehogy a legcsukélyebb erőt is elpazaroljuk, épen azért a választmányunk azon álláspontját, hogy a módosított alapszabályokat teküjük újra megfontolás és komoly tanulmány tár-

gyává s azt újra tárgyalásra utaljuk — elfogadásra ajánlom. Ezért a munka megindulhat, sőt az egylet a szervezkedést meg is indítja, melyhez tanítóúrassim, a lelkesek, jegyzők azives támogatását kéri a választmány.

A nagyméltósági m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 60,000—1912. szám alatt kibocsátott rendelete folytán, hogy a községekben a munkaerők szét ne forgácsoltassanak, vette fel egyesületünk munkakörébe a pátronázás teendőket s ezt a helyi bizottságok programjába is beillesztve a községi lelkes, tanító, jegyző neveiknek vezetése alatt külön szakosztályban való működésrel akarja biztosítani a gyermekvédelem sikerét.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1911—50,877. számú rendelete értelmében a szabadoktatásügyét még a mult évben megára vállalta az egyesület. Az 1911—12. év telén a 103 községekben 156 tanító és tanítónő, 94 más értelmiség által tartott 1516 előadásért mintegy 7000 kor. tiszteletdíj utaltatott ki. Sajnos a folyó téli évadban nem állhatunk elő ily nagy számmal, mennyiben az Országos Szabadoktatási Tanács 1912. évi szept. 16-án kelt 1021. számú leiratával az előadásra előjegyzott községek számát 50 re korlátozza. Az elnökség és választmány felelőssége teljes tudatában a korlátozást nem eszközözhette s a már korábban kibocsátott felhívásra 75 községből 209 előadó által tartandó 1228 előadást elfogadta s azt a Szabadokt. Tanácsnak díjazásra javaslatba hozta. Az Orsz. Szabadokt. Tanács az egyesülethez intézett 1276—1912. számú leiratával, terjedelmes megokolás kíséretében, fedezet hiánya folytán a bejelentett előadásokból 29 községre 559 előadást engedélyezhetett s ezek díjazására 3354 kor. kiállításba helyezett, ellenben 46 községre vonatkozólag 612 előadást nem vebette tudomásul, azonban az előadók részére némi tisz-

biztosítása nem annyira a nagyjában amegy is kielégítő általános közigazgatás továbbfejlesztésétől, mint inkább a gazdasági és műszaki feladatok többé vagy kevésbé sikeres megoldásától függ. E város építési fejlődésénél a múltban ugyszólván sehol sem találkozunk azzal a tervszerű, előre megdöntött eljárással, mely nélkül egy olyan bonyolult természetű feladatnak, mint a milyen egy város kiépítése, kielégítő megoldása el sem képzelhető. Mindenha megelégedtek az időközönként fellépő szükségletek alkalmi kielégítésével, ezen ötletszerű eljárással áldozatul hozván a jövő nagy érdekeit, alárendelt fontosági pillanatnyi érdekeknek.

Az új városrészek építése és a régi részekben a forgalom és közegészségügy érdekében eszközözendő változtatások épp úgy szigorúan körvonalozott műszaki feladatot képez, mint akár egy palota létesítése. Míg azonban minden más műszaki feladat megoldásának nélkülözhetetlen alapját egy megfelelő tervezet kidolgozása képezi, addig a város lebonyolultabb természetű műszaki feladathoz tartozó kiépítését cleddig minden rendszeres terv nélkül hajtották végre. És ennek káros következményeit a város fejlődésében szomorúan tapasztaljuk. A telekpiacson észlelhető visszasságoknak, nem különben az ebből közvetlenül folyó lakászméziériák nagyrészt elejét lehetett volna venni, ha az építési kialakulásban nem biztunk volna mindent a véletlenre. Számos esetben tetemes pénzügyi áldozatoktól is megszabadulhattunk volna, hogyha a szabályozási terv idejekoránti kidolgozása által lehetővé tettük volna, hogy az utcák, terek, ültetvények, középületek számára szükséges területeket a város már

akkor foglalja le, mikor azok a városfejlődés beállta előtt még alacsony áron voltak beszerezhetők. Ennek elmulasztása eredményezte aztán azt a lehetetlen állapotot, hogy ma már egyetlen középületünk sincsen a maga helyén és a mennyiben ott van és véletlenségből czélszerűen van felépítve, akkor a megfelelő terület hiányzik mellőle.

Ezeket a körülményeket figyelembe véve, egy korábban tett indítványunkat megismétljük és kérjük annak elfogadását: Küldjön ki a képviselőtestület a polgármester elnökletével egy legfentebb 4-5 tagu albizottságot azzal az utasítással, hogy a város reális fejlesztése, a megoldásra váró problémák tanulmányozása után indokolással, a szükséges fedezet előirányzatával tegyen javaslatot a plenumnak. Ha ezen bizottság tagjait a komoly munka, a város szeretete hatja át, úgy bizton hisszük, hogy rövid pár év alatt meglepő eredményeket érünk el.

BELFÖLD.

A vidéki rendőrség. Régen húzódo tervek és viták állandóan napirenden tartják a vidéki városok rendőrségeinek államosítását. Kétségtelen, hogy a rohamosan fejlődő magyar városok közbiztonsága s az ország egyöntetű közrendje sürgeti az államosítást, mert a városi rendőrségek fenntartása és továbbfejlesztése olyan terheket ró a városokra, a melynek megfelelői nem tudnak.

Most egy hír szerint, az a régi terv a közeljövőben a megvalósulás stádiumába jut. Illetékes helyről nyert értesülés szerint úgy tudjuk, hogy a belügyminiszteriumban már elkészültek a vidéki rendőrségek államosítására vonatkozó általános tervekkel s az 1913-ik év végére már kész törvényjavasallattal fog a belügyminiszter előállani.

teletdíj eszközését a kultusz kormánytól biztositja a jövőre előadásukat díjazni fogja. Az egész terjedelmében közreadott leirat tagadhatatlan egy kis lovertséget okozott, de nem szüntette meg a lelkes tanítók munkakédvét, kik az előadásokat továbbra is ép oly lelkiismeretes buzgósággal tartják, mint azelőtt. A legmélyebb elismerés és köszönettel tartozunk ezen lelkes tanító tagjaink munkásságáért s a megfelelő rekonpenzáczióról az egyesület választmánya gondoskodni fog.

Analfabéta tanfolyam ez év teljén 3 községben rendeztetett 52 hallgatóval. Székelyszentkirályon az analfabéta tanfolyamon kívül 30 hallgatóval továbbképző tanfolyam is szerveztetett. A tanfolyamok tankönyv és írószerekkel elláttattak s a siker biztos reményében haladnak előre. Igen szép czéit szolgálja a továbbképző tanfolyam, mert rendszeres oktatással intenzíve részesülnek az ismeretekben s egy 3-4 hetes továbbképző tanfolyam sokkal gazdagabb eredményeket biztosít, mint a szórványos előadások.

A serdülő ifjuság ellen mindenfelé általános a panna. Élvezetek és káros szenvedélyek szokásainak hódolnak s szellemi és testi degenerálódásuk már közismert lett. Az ifjuság romlását megakadályozandó karolta fel a választmány a lövészcsapatok eszméjét s azok szervezése iránt tárgyalásba bocsátkozott. Bíró István vármegyei állandó lövészcsapat bizottsági előadóval. A tárgyalás sikerrel járt, mennyiben az előadó ur a legodaadóbb támogatását ígerte s közreműködésével a m. kir. honvédelmi miniszter ur által kiadott utmutatás alapján a helyi viszonyoknak megfelelően a lövészcsapatok szervezeti szabályzatát ki is dolgoztuk. Ezek szervezésére a felhívást még nem bocsátottuk ki, a kedvezőtlen külpolitikai helyzet miatt. Egy községben azonban a szervezés már befejeztetett s a czélilövő fegyverek és töltények kiadatása iránt a felterjesztés megtétetett. Lövészcsapatok szervezését ez iddig 6 község kérelmezte — s ugy ezeknek, mint azon községeknek, hol a helyi bizottság alakulása kapcsán az ifj. egyelet is akczióba lép, az ifjuság szórakoztatva nevelése érdekében a csapat felszerelés iránt haladéktalan intézkedések tétetnek.

Kiváló gondoskodását képezte az elnökségnek és választmánynak az ismeretterjesztő elő-

adások tökéletesebbé tétele a szemléltető Uránia rendszer bevezetése által. E czélból szereztetett be az 1912-ik évben 1 kiváló vetítógép és több képsorozat, melyekkel a múlt évben 8 községben tartott előadást a vál. által megbízott két egyesületi tisztviselő, minden egyes községben nagyfokú érdeklődés mellett. A kiváló sikerrel járt előadások adták az impulzust arra, hogy az év folyamán tartott rendkívüli közgyűlés egy bizottságot delegált az Uránia előadások rendezésére s az akczió fejlesztésére. Sajnos a bizottság delegálása korai volt, mennyiben annak működését az egyesület kebleg nem készíthette elő s talán ez volt az oka, hogy a bizottság és a választmány között már az első fellépés alkalmával nézeteltérések támadtak minek következtében a bizottság megbízásáról lemondott. A választmánynak idevonatkozó álláspontja az elnöki előterjesztések sorau tárgyalatik, magam csak azt jelenthetem, hogy a lemondás folytán ha szünetel is bizonyos időre az Uránia előadások rendezése — nem fogja megakadályozni az akczió kifejlődését s keresni fogja a választmány az akczió biztosítására szolgáló erkölcsi és anyagi eszközöket.

A vármegye iskoláinak szegény sorsu tanulóit ez évben is tekintélyes összegben nyertek segélyezést az egyesülettől. A választmány minden kellő időben beérkezett kérelmet figyelemre méltatott s jelleg külsőség nélkül 56 iskola tanulóinak utalványozott tanszereteket és tankönyveket 537-20 K értékben. A segélyezés az alapítók intencziója szerint a jövő évre is fenn lesz tartva.

Foglalkozott a választmány egy önálló titkári állás szervezésének kérdésével, hogy a bevezetendő kulturakczió sikere egy állandó egyesületi tisztviselő működése révén fokozottabban legyen elérhető, azonban ezen kérdést — gyenge anyagi helyzet miatt — egyelőre napirendről levette.

Örvendatos tudomásvétel végett tiszteletteljesen közlöm, hogy a m. kir. kultuszminiszter ur az egyesület anyagi ügyeinek rendezésére 800 kor. segélyt utalványozott.

Ezen segélyből szereztetett be a vetítógép és 6 képsorozat.

A kulturakczióra tekintettel kerestünk és találtunk is összekötötést. Szoros kapcsolatba léptünk az Orsz. Közműv. Tanácssal s ennek évdi-

Pekáry Ferencz miniszteri tanácsos, a ki a vidéki rendőrségek államosításának tervezetét kidolgozta, már elkészült az általános tervezet, csupán még az egyes városok helyi viszonyainak tanulmányozása szükséges, mert a miniszteriumban tisztában vannak azzal, hogy nem lehet teljesen egységes rendőrintézménnyel főcserélni a különböző viszonyok közt fejlődött városi rendőrségeket. Éppen ezért Pekáry Ferencz miniszteri tanácsos ebben az évben is tüzetesen tanulmány tárgyává fogja tenni a specziális vidéki rendőrségi viszonyokat. Sorba fogja látogatni azokat a vidéki városokat, a melyekben tavaly nem járt, hogy személyes tájékozást szerezzen a helyi viszonyokról.

A rendőrségeket terv szerint teljesen el fogják választani a közigazgatástól, de azért a rendőrkapitány a rendőrséggel kapcsolatos ügyekben szavazati joggal bíró referense marad a tanácsnak és hivatalból tagja a képviselőtestületnek. Egyik kívánsága lesz a belügyi kormányzatnak a külön rendőrségi épület és mivel a rendőrségi állama-gélyből telik cnook fölépítésére is, annak anyagi akadályai nem is lesz.

A perspektiva.

Székelyudvarhely, jan. 25.

A miniszterelnök pártjának konferenciáján beszédet mondott. Beszédet, aminőt még sohasem hallottak tőle. Főhíborodással és a biggadt, hüvös politikusanál szokatlan hévvel beszélt, mint olyan férnu, akiből egyszerre tör ki a felgyülemlett keserűség, amely heteken át forrt benne. Követve azt a régi tételt, hogy a legjobb védelem a támadás, ma leplezetlen, kiméletlen éllel támadta ellenfeleit. Nem hallgatott el semmit, föltárta egész szívét és minden tartozkodás nélkül mondotta ki véleményét az ellenzéki pártok akcziójának okairól és motivumairól.

Az ellenzék küzdelmét ridegen és szárazon hatalmi harcra cs minősítette Lukács miniszterelnök. Ezt a hatalmi törekvést semmi meg nem

jas tagjai sorában állunk. A gyermekvédelmi ügyekben az Orsz. gyermekvédő Ligával, szocziális ügyekben az Orsz. Magyar gazdaszövetséggel, szabadok terén az Orsz. Szabadok. Tanácssal tartunk fenn kapcsolatot s ujabban az Erdélyrézi Kirendeltségtől nyerendő erkölcsi és anyagi támogatásunk is kilátásban áll. Egyetlen egy szervezet tanusított hallgatólagos magatartást kérelmünkkel szemben s ez az E. M. K. E., nem adván választ arra a kérelmünkre, melyben az ifj. egyletek, dal-körök pátronáczióját tőle kértük.

Köszönettel emlékezünk meg azonban az Emke jutalmazásáról, midőn a vármegye tanítói sorából 14-et 775 kor. összegben jutalmazott közéleti tevékenységükért.

Tekintettel az egyesület felezaporodott ügymenetere és megháromszorozódott levelezésére, a választmány munkamegosztás czéljából még egy titkári állás szervezését kéri a közgyűléstől s hogy az anyagi költségektől az egyesület megkíméltesék a m. kir. kereskedelmi miniszter ur ónagyméltóságától a közművelődési egyesületeket megillető portómentességet kérelmezte.

Az 1912 ik évben 5 választmányi és 1 rendkívüli közgyűlést tartottunk. Ezekben leginkább a folyó ügyeket tárgyaltuk s a kulturakczió megvalósításának utait egyengöttük. Az egyesület tagjainak száma az alapítókon kívül 230, melyből elköltözés, elhalálozás folytán 15 tag törleszté javasolja a választmány. Örömmel jelentem, hogy alapító tagjaink sorába az elmúlt év során belépett Dr. Sebesi János alispán ur, kinek az egyesülettel szemben tanusított támogatásáért és jóakaratáért ez uton mond hálás köszönetet.

Az egyesület a múlt évben 100 kor. segéllyel támogatta az Ud. Népnevelés cz. vármegyei tanügyi lapot. A segélyt ez összegben 1913. évre is megadni javasolja a választmány.

Nem kímélte meg az enyézett törvénye az elmúlt évben se egyesületünket. Gyarmati Ferencz alapító, Kiss Mózes, Széll Imre, Göncz Jolán, Major Pasténia rendes tagokat ragadta ki az egyesület tagjai sorából a kérelmelhetetlen halál. Legyen emlékeztük áldott. Lebogyn sirjuk felett a viggasztalás anygala.

Háládatlan volnék m. t. közgyűlés, ha nem emlékezném meg egy férfuról, kit méltán nevez-

szünteti, semmi nem lankasztja: sem belső viszály, sem külső kábor. A külső veszedelem lángja is csak arra szolgált, hogy kicsiny pecsenyéjét süsse a nagy tűz mellett — a hatalmi éhség. Ez egyszer radikális, máskor liberális, majd konzervatív, a szerint amint a jelszó kedvez a céljainak. A hatalmi törekvés semmit sem néz a maga tárgyi érdeme szerint, s az adótörvényt meg a választójogot egyaránt a maga céljai szerint forgatja. El kell olvasni ezt a beszédet, hogy a közvélemény lássa, a vádakkal mily súlyos csapásai hullanak és következnek benne mondatról mondatra.

De le kell vonnunk a miniszterelnök ezen megnyilatkozásából, a mi a jövő kilátásaira tartozik, a következő tetteket:

A kormány el van szánva arra, hogy tárgyalni fogja a választói javaslatot, mert — úgy mond a miniszterelnök — nem engedni magát terrorizálni ebben az irányban sem. Ha részt vesz a tárgyalásban az ellenzék jó; de ha távol tartja magát, ugys jó. Nem fogják az ellenzékétől függővé tenni, mit tárgyaljon a parlament, mit nem.

A leghevesebb erővel fordult a miniszterelnök a terrorizmus uralma s legfrissebb eszköze, a mivel feuyegetőznek: a tömegsztrájk ellen. A kormány el van szánva, hogy az államhatalom egész súlyával fogja sújtani azokat, a kik ezt a sztrájkot felidézék, mert itt nem bérharczról van szó, a mely jogosult, hanem politikai sztrájkokról, a mely a büntető törvényekbe ütközik. És a miniszterelnök kijelentette, hogy meg kell keresni az okozókat, fel kell kutatni a felbujtókat, hogy az igazi bűnösök bűnhődjenek. Figyelmeztetett, hogy még vannak bírák Magyarországon s hogy végre is van határ abban, mit lehet és mit nem lehet. És a felelősség alól nem fog kibujni senki!

A jövő ezek szerint tisztán áll az ország előtt. Az akció ismét megszülte a maga ellenakcióját. Harcz, harcz és végig pártos küzdelem és nyughatatlan állapotok. Mikor fognak a mi politikusaink végre tudatára jutni az ország súlyos helyzetének s vállvetett egyetértéssel munkálkodni, dolgozni a magyar nemzet javán?

KÖZIGAZGATÁS.

Személyi hir. Ugron János főispán és Sebesi János alispán több megyei Ugy elintézése végett e héten Budapesten tartózkodtak.

A házadó valamint a tőkekamat és járadékadó 1913. évre vonatkozó kivetésének megindítása tárgyában a pénzügyminiszter a közgazgatási bizottsághoz körrendeletet intézett. Ezen körrendeletre való hivatkozással a miniszter annak a biztos reménynek ad kifejezést, hogy a törvényhatóságok közgazgatási bizottságai a pénzügyigazgatásokról és a közégi (városi) közökeket az említett adónemek s egyáltalán az egyes adók kivetése körüli teendőikben hathatóan támogatni, az azok ellenőrzésére hivatott közégi előljárákat (városi polgármestereket) és főszolgabírákat erre vonatkozó feladatok pontos teljesítésére utasítani és a pénzügyigazgatóságok megokolt előterjesztése a munkálatok gyors és alapos keresztelvitelének esetleges akadályait elhárítani fogják.

Papp Antal munkácsi gör. kath. püspök január hó 3-án 8. szám alatt kelt átirata szerint a hajdudorogi görög katolikus egyházmegye vezetését, — a melyhez Udvarhely megye területéről *Abásfalva, Alsóboldogfalva, Bözőudjfalva és Székelyszenterzsébet* községek is tartoznak, — mult évi november 21-én megkezdette. A megkeresés alapján az alispán már utasította a főszolgabírákat és a város polgármesterét, hogy nevezett püspököt itteni működésében a maguk részéről is támogatassák.

Szabályellenes marhalevelek. Brassó város előljárássága megkereste Udvarhely megye alispánját, miszerint Brassó városban tartott állattársárook alkalmában már több ízben tapasztalták, hogy szabályszerű marhalevéllel el nem látott állatok is hajtatnak fel a vásárra. Ezen törvényellenes állapot megszüntetése érdekében felkérte most a tanács az alispánt, hogy a hatósága alá tartozó összes községek előljárásságait közbiztonság végett, az érdekelt lakosságot pedig tudomásvétel és szigorú mihez tartás végett értesítse, hogy ugy

telmiséget, mert a teljes felkeléssel leszünk képesek ellensúlyozni azt a végzetes áramlatot, mely különösen a magyar föld ellen oly nagy arányokban indult meg.

Nem elegendő a tisztán általános közmevelődésért küzdenünk; nemzeti életjövünk egy fontos feladatot dob felénk, melyet kifogni s érte munkába állani lelkiismeretbe vágó kötelességünk, ez a: székely birtok védelme. Egyesületünk munkaprogramjába befoglalta ezt a kérdést s ezért munkába is áll és kéri a vármegye összes értelmiségét, hogy az utolsó perczben ismerje fel mindenki hazafiúi kötelességét. Ugy oz, mint a megkezdett kulturakció fokozatos kifejlesztése, a helyi bizottságoknak, mint végrehajtó szervezetnek az egész vonalon való megalakítása, a szabadoktatás további rendezése s a szegény iskolák segítése, ifj. egyletek, lövészcsapatok szervezése fogja képezni az egyesületnek 1913-ik évi munkaprogramját.

Nagy vonásokban bemutattam az egyesület 1912. évi működését s fényt vettem a vgl. által kijelölt 1913. évi működési tervre. Mély köszönettel adózik a választmány Dr. Sebesi János alispán és Hajdu Ferencz vármegyei kir. tanfelügyelő uraknak, kik az egyesület működését jóakaratu támogatásukkal elősegítették. Köszönetet mond az Orsz. Közn. Tanácsnak és az Orsz. Szabadokt. Tanácsnak nagybecsű támogatásukért s kéri a közgyűlés ezen köszönetet és bálás elismerést jóakarattal szemben szintén kimondani sziveskedjék.

Magam pedig ezuttal a m. t. közgyűlés színe előtt is bálás köszönetet mondok a m. t. választmánynak csekélységem iránt tanúsított bizalomért s azon kitüntetésért, hogy a titkári teendőket ellátásával megbízott méltóztatott. Hálával és elismeréssel emlékezem tanító munkatársaimról, kik e fontos állásponton nagybecsű közremunkálásaikkal támogatni szivesek voltak. Igérem továbbra is munkálkodásomat, de csak közhatonai minőségben s engedjék kockázatomon azon szerény kérésomat, hogy a tisztségek betöltésénél nevem mellőztesek.

Legyen az Udvarhely vármegyei Népmvelési Egyesületen és hazafias munkálkodásán jövőre is a Mindenható termékenyítő áldása.

az eladásra szánt, mint a szekérbe fogott állatok csak szabályszerű marhalevéllel ellátva fognak a vásárra bocsátást nyerni. A megkeresés alapján az alispán már a közegek előljárásságait értesítette.

Tenyészállatok beszerzése. A földmivelésügyi miniszter felhívta Udvarhely megye közönségét, hogy amennyiben a köztenyészetben mutatkozó bíka és kan szükségletét állami közvetítéssel kárbiztosítás esetleg részletfizetés és méltánylát érdemlő esetekben bizonyos százaléki árendemény elnyerése mellett ohajtanák fedezni, ily irányú kérelmükkel forduljanak mielőbb a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőséghez. Egyidejűleg arról értesít a miniszter, hogy adományképp apaállatokat nem engedélyez, hasonlóan nem hajlandó az állami közvetítéssel elhelyezett apaállatok vételére fejében elvállalt fizetési kötelezettséget sem egészen, sem részben elengedni, sem pedig a fizetési határidő meghosszabbítását engedélyezni, miért is ily értelmű kérvények felterjesztése a jövőben mellőzendő.

TANÜGY.

A Népmvelési Egylet vál. és közgyűlése. A népmvelési egyesületnek f. hó 21-re kitűzött közgyűlése általános érdeklődés mellett folyt le Székelyudvarhelyen. A közgyűlést vál. ülés előzte meg, melyen a számvizsgáló bizottság jelentéseit, az 1912. évi számadásokat és az 1913. évi költségvetést tárgyalta és fogadta el a választmány. A közgyűlési ügyeken kívül a Magy. Gazdaságosság leirata, az újszékiyi és homoródszentpáli h. bizottságok ügyében tett titkári előterjesztések és Gál Mihály ideig. jegyző lemondása vétettek tudomásul. A választmányi ülés után, betegsége miatt távollevő Hlatky Miklós elnök helyett Hajdu Ferencz kir. tanf. alelnök nyitotta meg a közgyűlést sajnálattal hozva tudomására az elnök betegségét, — üdvözölvén a nagy számban megjelent tagokat, mely után Gál Imre egyt. titkár terjesztette elő az egyesület 1912. évi működéséről szóló titkári jelentését. A titkári jelentés kapcsán a rendkívüli közgyűlés által módosított alapszabályzatot tanulmányozás és pótlás végett vizsztatartani határozták s a módosítások megejtésére *Chalupka Rezső* elnöke alatt *Gyerkes M., Gál Imre, Pál Sándor, Blajer Balázs, Rossondai I., Molnár V., Vida Mózes és Szász Béla* tagokat folyó évi máj 1-ig leendő jelentésre bizottságul kiküldötték. Az Uránia bizottságnak lemondását elfogadta, 14 tagot a tagok sorából törölték, majd Dr. Sebesi János alispánnak, Hajdu Ferencz kir. tanfelügyelőnek, az Orsz. Közmivvelődési és Orsz. Szabadokt. tanácsnak az egyesülettel szemben tanúsított támogatásukért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Tudomásul vették a számvizsgáló bizottság jelentését s a pénztárnoknak a felmentvényt megadták. A számadások szerint az évi összes bevétel: 3204-29 K., kiadás: 2611-18 K., maradvány 571-78 K. Az összes vagyon értékparipban 18.000 K., takarékpénztári betétben 2075-47 K. Összesen 20.658-58 K. Megállapították az 1913. évi költségvetést, melynek kiemelkedő tételei szerint a vármegye iskoláinak segítése 500 K., az „Udvarhelyi Népmvelés” tanügyi lap támogatására 100 K., előadások rendezésére 200 K. fordítanak. A tisztségek betöltései során titkárnak Gál Imre, székelyudvarhelyi áll. tanító, jegyzőnek Benedek Ignác agyalfalvi áll. tanító egyhangulag megválasztották. Indítványok során kimondták, hogy a szegény tanulók részére évenként kiosztandó tanszerek, íróeszközök bevásárlásánál a vármegyében közkedveltségnek örvendő s a tanítók otthonára 10% ot jövedelmező módszeres irkátat részesítik előnyben s a kiosztást minden év szept. 15 ig eszközlik. *Chalupka Rezső* kir. a. tanf. indítványára pedig elhatározták, hogy mindou évben Br. Eötvös József nagynevű kultuszminiszter emlékére emlékünneplést rendeznek. Az emlékünneplés ez idei rendezőbizottságába 14 tagot küldöttek ki, mire a gyűlés véget ért.

Népgyűlés a választójog ügyében.

— Ugron Zoltán beszámolója. —

Székelykeresztúr, jan. 24.

A székelykeresztúri választó kerület nemzeti munkapártja a múlt szombaton impozáns gyűlést tartott. Mintegy 800 választó gyűlt össze és a kerület 42 községe közül egy sem maradt képviselőtlenül.

A gyűlés egyetlen tárgya a választójogi törvényjavaslat irányában való állásfoglalás volt.

Szentkirály Ferencz ny. honvédezeres birtokos foglalta el az előki széklet és egész sorozatát mutatta be a közéleti nemzeti munkapártok szervezőteréről szóló jelentéseknek és számos új tag belépését jelentette, melyek a választójog benyújtásává állanak összefüggésben.

Ezután Dr. Gombos János ügyvéd adta elő nagy gonddal készült tanulmányát a régi választójogról és ezzel szemben ismertette az új választójog várható következményeit.

Ugron Zoltán, a kerület képviselője, kimutatta, hogy a Kristóffy-féle javaslat benyújtása óta állásfoglalásának tengelye a körül forgott, hogy kik azok a személyek és mely pártárványlatok nyújtanak garanciát arra, hogy olyan választójogi törvényjavaslat jöjjön létre, mely a nemzeti szupremáciát és az értelmiség befolyását a vezetésben megővja. Ennek értelmében lépett rögtön a javaslat nyilvánosságra jutása után érintkezésbe több vezérpolitikussal, köztük Gróf Tisza Istvánnal, ki meleg válasza méltatta. Szóla az alkotmánypártba foglalt állást és örömmel tapasztalta, hogy Gróf Andrássy és Gróf Tisza egyformán gondolkodnak nemcsak az obstrukcióról, de a választói reformról is. A koalíció csődje elkövetkezett és Tisza gróf főrendibázi beszéde garancia volt, hogy a nemzeti munkapárt soha a nemzetre veszélyes választói programot nem hoz. Szóla csatlakozott a munkapárthoz, melynek programja sokban ellenkezett előbbi politikai küzdelmeivel, de belátta, hogy a véderő elfogadása nem zárja ki a nemzeti nyelv haladását a hadseregben örökre, mert hisz az erőviszonyok egy újabb rendezésnél változhatnak a véderőre befolyó tényezők közt a mi javunkra, de hangolhatja bizalmunk a dinasztit úgy, hogy miért küzdöttünk, ölünkbe hull ép a dinasztia jól felfogott érdekében.

Másképpen állunk a választói reformmal, mely elhibázott alakban „általános, egyenlő és titkos” jelszavakkal temetője az ország egységének befelé és ellenállóképességünknek hason nemzetiiségekkel bíró szövetségünkkel szemben. Sőtétbe ugrás volna ez különösen az erdélyi részekre, de főképpen mindazon nemzetiiségekre, melyek fajrokonokkal bírnak határainkon kívül. Nemzetközi szociálistákkal, kiket Justh Gyula „hazátlan bitang” név alatt emlegetett és sok aggodalommal töltötte el politikusainkat, hisz abban az időben sorakoztak a nemzet ellen a Bakhus pinczéből.

Ezért nyeltük le a koalíció békét. Lenyeltük, de megemészteni nem bírtuk, a pártok féltékenysége és egyenlensége oda hozta 1909. végén a dolgot, hogy Tisza személye volt az egyetlen garancia, hogy a Kristóffy-féle választói jog el lesz végleg temetve. Már akkor Justh és társai Béccsel keresték az összeköttetést az általános titkos és egyenlő eszközével államcsíny csinálni hatalmuk érdekében. Ez gyűjté össze a Vigadóban 1910-ben a választások előtt a nemzet jobb részének ezreit, jelen volt azon Gróf Andrássy, Gróf Apponyi, Kossuth Ferencz párt-híveikkel és ugyanott helyeselt Baros János választójogi tervezetének, melyet nem kevesebb verve támogatott Gróf Károlyi Mihály, mint Tisza István gróf. Szóla Gróf Károlyi Mihályval még egyszer találkozik. Ugyanis kegyes volt 500 példányban rendelkezésére bocsátani „Kire szavazzon a magyar gazda” című füzetet. Ez értelmi anyagi cenzust hirdet és sok garanciát a választó helyhez kötöttségében, azaz tartalmazza a Baros-féle határozati javaslatot. Szóla e füzetet

mint saját programját osztogatta és felemlíti, hogy cirka 250 en írták alá betűrendben, de azon felül tündökölt Gróf Károlyi Mihály neve, Gróf Dessewffy és Darányi Ignáccsal. Nem érdektelen az aláírók sorában látni Gróf Bethlen Istvánt, Bottlik Istvánt, Főreter Aurélt, Gróf Somssich Tivadart, Szentiványi Árpádot és Zlinszky István Kossuth-párti képviselőket. Szóla ellenfele is hasonló választó jogot hirdetett, de most Székely Aladár a fullajtára.

Undorral nézte — úgy mond azt — a kakán bogot keresést, mit a Justh-párt és sajtója véghez vitt az Andrássy-féle választójogi javaslaton. Volt alkotmánypárti társait kéri ne tegyék a kormány javaslatával szemben. Szólaónak is van két kifogása a javaslattal szemben. Ismertette a nemzetiségi és szociális kérdést és végzi azzal, hogy ha egy nagy folyó, mint a Tisza egyoldalul szabályozódik átvágásokkal és töltésekkel, akkor oly katasztrófák állanak elé, mint a szegedi. Ma már ha folyót szabályozunk zsilepek, kotorások, vízmosás kötésekkel, vízszivattyuzások sőt fásítások atb. képezik a szerves egészét. Egyszerű ügyleték megkötése módját légio paragrafusból álló törvény szabályozza, miért ne legyünk nemzeti életünk legfontosabb törvényeinél körültekintek és körül határolók. Szóla ismeri a benyújtandó határozati javaslatot, s a miniszterelnök és a munkapárt iránti bizalomból kifolyólag elfogadja.

Ezután Szász András unitárius esperes nyújtott be határozati javaslatot szép indokoló be- széddel. Mely bizalmat indítványoz a kormány iránt, üdvözlő gróf Tisza Istvánt és a munkapártot. A határozati javaslat a benyújtott törvényjavaslathoz hiszi, hogy felépíthető egy olyan választói jog, mely megerősíti a nemzeti szupremáciát a nélkül, hogy a keleti részek képviselőit nélkül maradoának és az értelmiség háttérbe szorítodék.

A javaslathoz Dr. Fodor Boldizsár, Jáger József, Szász András szóltak még, valamenyien amannak elfogadását ajánlv. Végül újra Ugron Zoltán szóla fel, azon való örömeének adva kifejezést, hogy kerülete oly magas nívón fogja fel a kérdést, s hogy oly erős szervezettel támogatja azért a főérdemet Szentkirályi elnök működésében látja. Ó nem képzeli, hogy hatás nélkül maradjon az országra egy szintizsta magyar választó kerület ilyen állásfoglalása.

Gyűlés után közbeid volt, hol zajos helyeslést váltottak ki Ugron János főispánra, Szentkirályi párt elnökre és a kerület képviselőjére atb. mondott köszöntök. Üdvözlő sürgönyök küldettek: Miniszterelnöknek, Gróf Tiszának, Bárá Danielnek, a nemzeti munkapártnak és Ugron János főispánnak.

HIREK.

Székelyudvarhely, jan. 26.

Bárá Eötvös József Székelyudvarhely város közönségéhez intézett levele.

Egy félszázada mult, hogy Székelyudvarhely város közönsége Bárá Eötvös Józsefet a kiváló államférfiut, az új Magyarország legmunkásabb tagját, diszpolgárává választotta. Ma talán már alig él az egykori emberek emlékezetében városi cziviseiknek ezen nemes ténykedése, miért is Eötvös születésének 100-ik évfordulója alkalmából aktualienak találjuk Eötvösnek a megválasztást megköszönő és a város közönségéhez intézett levelét itt közölni:

Mélyen tisztelt városi tanács!

Tizenhét éve, midőn Erdélynek egyik legdicőbb székely fia Körösi Csoma Sándor felett tartott emlékbeszédemben kimondám, hogy azon határokat, melyeket Erdély s Magyarország között a történetnek kifejldése vont, szívünk nem ismeri, s mig iskoláinkban két testvér országról tanulunk, honszeretetünk csak egy magyar nemzetet ismer, melyet a multban emlékei, a jelenben szeretet, a jövőben reményei,

melyet egy ezredévk története egy válhatatlan egésszé olvasztott egybe.

Ez volt meggyőződése életemnek és ha azon veszek után, melyek e hazán keresztül vonultak, a remény, melyel a jövőbe tekintek, soha nem enyészett el: ezt annak köszönöm, mert tapasztalásaim ezen meggyőződéseimet nem ingatták meg soha.

Felesleges volna ezek után azon örömet újra kifejeznem, melylyel az Erdélyi Múzeum megnyitására az Akadémia által képviselőjének küldetvén, tisztemben eljárta; felesleges hosszú szavakkal elmondanom, mennyire boldognak érzem magamat, miután Székelyudvarhely városának érdemen feletti megtiszteltetése által, most azon haza polgárának mondhatom magamat, melyhez tisztelet s rokonszeny oly régező láncozoltak.

A megtisztelő polgári oklevél, melyet e napokban vettem minden hazafiai törekvéseim egyik legszebb jutalma s egyszerűmind a legdrágább emlék leendő előttem mindig, mely engem a kevés, de boldog napra fog inteni, melyet Erdély fővárosában töltöttem, s ha bár érzem is, hogy legnagyobb része annak, miket e fényes okmány érdemeimről elmond, inkább csak azt fejezi ki, mi után törekedtem, de mit erőm elérni nem engedett, Székelyudvarhely polgári levele épen ezért annál inkább eszembe fogja juttatni azt, mivel hazámnak, mivel Erdélynek s főkép Székelyudvarhely polgárainak még tartozom, hogy magamat azon baráti indulatra méltónak mutassam, melyet irányomba bebizonnyítottak.

Vajha valaha alkalmam lehetne, hogy azon hálát, melyre magamat a tisztelt város irányában lekötölezzem érzem, tetteleg bebizonyíthatnám, vagy vajha legalább most méltólag kifejezhettém köszönetemet, s azon tiszteletet melylyel maradok

Székelyudvarhely városi tanácsa s összes polgárainak

Bárá Eötvös József.

Pest, 1860. márczius 17.

Eötvös ünnepély. A kollegium „Patófi Önképzőköre” ma vasárnap délután 5 órakor az intézet tornacsarnokában Br. Eötvös József születésének 100 éves évfordulója alkalmából irodalmi ünnepélyt rendez a következő sorrenddel: 1. Megnyitót mond Csány György 8 o. t. ifjusági elnök. 2. Bellini: Nyitány „Romeo és Julia” cz. operából, előadja az ifjusági zenekar. 3. Br. Eötvös József emlékezete, Várad Antaltól, Szavalja Groák László 6 o. t. 4. Pacius Fr. „Finn zene”, előadja az ifjusági zenekar. 5. Br. Eötvös József regényiról sajtátsáái, írta és felolvasa Hirsch Márton 7 o. t. 6. Saja Antal: „Tusnádi emlék”, walter; előadja az ifj. zenekar. 7. Eötvös-Révy: „A megfagyott gyermek”, melodráma, harmonium és gyermekkar kísérettel; Szavalja Bakó Elek 3 o. t., harmoniumon kíséri Kassay László 7 o. t. 8. Saja Antal: Népdalgyűveg, előadja az ifjusági énekkar. 9. Farkas Imre: Magyar dal; zenekisérettel szavalja Hoffmann Zoltán 7 o. t. 10. Konti I.: Induló, előadja az ifjusági zenekar. — Az önképzőköri pályaművek jutalmazására létesített alap gyarapítására adományokat a rendezőség közönnettel fogad.

A ref. kollegium építkezése ügyében a kollegium előjárósága e hó 24-én küldöttség útján kérte a vallás- és közokt. minisztertől amég a mult évben megígért 160.000 K építési és be- rendezési segélynek folyósítását. A küldöttség tagjai voltak: Ugron János főispán, mint kollegiumi főgondnok vezetése mellett: Bárá Daniel Gábor, Heltai Ferencz, Ugron Zoltán, Kállay Tamás országgyűlési képviselő, Sebesi János alispán és Saabó András gazd. felügyelő-tanár. Gróf Zichy János vall. és közokt. miniszter ur a küldöttséget nagyon szívélyesen fogadta és biztosította arról, hogy a koll. előjáróság kérését a pénzügyminiszteriumnál a legmelegebben támogatja, hogy a kollegium rendkívüli uton megkaphassa az építkezé-

bejezésével kapcsolatosan szükségessé vált nagyobb segélyeket; egyúttal kiltásba helyezte a közel jövőre egy új internátus építészét végett elvileg már szintén megajánlott 180 000 korona építési segélynek felemelését.

Egyházmegyei zsinat Erdélyben. Gróf Majláth G. Károly erdélyi püspök 1908-ban elhatározta, hogy egyházmegyei zsinatot tart. Az akkor kiküldött bizottság azóta szakadatlanul dolgozott. Most aztán a püspök első körlevelében ünnepélyesen kihirdette, hogy a zsinatot ez év július 7-ére hívja össze Gyulafehérvárra. Az erdélyi kath. egyházmegye 1822-ben tartott utoljára zsinatot. 1849-ben is volt ugyan zsinat, de az akkori forradalmi idők miatt semmiféle határozatot nem emelt a püspök jogerőre.

Zászlószentelés. A földmives-társulat új zászlóját a múlt vasárnap szentelte fel Pál István apát-kanonok a rom. kath. plebánia-templomban, díszes nagy közönség jelenlétében. A zászlórudba a következők vertek szegetet és az alábbi adományokkal járultak a társulat alapjához:

Frölich Ottóné 80 K., Ugron János főispán, Szócsa József 30—30 K., Gróf Mikos János, Sebesi János, Simó Mátyás, Fűrích Ottó, Szabó István, Kovács Domokos, Szöllösi Samu, Udvarhelymegyei takarékpénztár, Székely Gazdák szövetsége, Ferencz György, Csérják Lajos 20—20 K., Heitz Vilmosné, Gergely Ionka, Dr. Válcsik Ferencz, Gotthárd János, Szombatsfalvy Lajos, Soó Domokos, Persián János, Csató Imre, Fábrián József, Becsek Aladár, Süköds Miklós, Jakab Lajos, Fazakas ipartársulat, Bokor István 10—10 K., Gönczi Lajos 6 K., Pál István, özv. Gonda Jenőné, Dr. Ferenczi Béla, Soó Gáspár, Barcsai Károly, Papp Z. József, Zimny Ferencz, Asztalos ipartársulat, Bokor Domokos, Hantz Sándor, Barabás Miklós 5—5 K., Szabó ipartársulat, Orbán Samu 4—4 K. A szives adományokért ezután mond köszönetet a földmives-társulat.

A tisztviselői kör évi rendes közgyűlését február hó 1-én d. u. 6 órakor tartja meg, melynek végeztével özv. Bodrogi Sándornénál megtartandó társasvacsora alkalmával Embery Árpád elnök tartja a serleg felavató beszédet.

A Dalegylet hangversenye. A székelyudvarhelyi Székely Dalegylet, mint jeleztük, február 2-ikán, vasárnap, Dr. Paál Árpád elnök és Horváth József karnagy vezetése mellett — a Budapestszálloda színháztermében tartja meg tánczsal egybekötött hangversenyt. Az estély műsora a következő: 1. Erkel F. Elvénének... Az 1912. évi Országos Dalosverseny az I. csoport őszkara. Előadja a Dalegylet. 2. Gaál F. III. Magyar Rhapsodia. Zongorán előadja Sajó Antal ref. koll. zenetanár. 3. Scherling L. A remény... Énekduett. Előadják: Hermann Eliz és Bodrogi Balázs, zongorán kíséri Schaffentné Baku Kata. 4. Lányi E. Sűrű sötét éjszakában... Népdalegylet. Előadja a Dalegylet. 5. Baka Baitz Irma: Bucsuza. Énekszóló. Előadja Gyertyánosy Etus, zongorán kíséri Sajó Antal. 6. Vonós négyes. Előadják: Dézsy Lajos, Dobó Zoltán, Dr. Kovácsy László és Paál Sándor. 7. Hoppe Rezső: Daloljatok. Az 1912. évi Országos Dalosversenyen a III. csoport első díjával kitüntetett dalegylet versenytára. Előadja a Dalegylet. — Műsor után táncz lesz.

Az udvarhelyvidéki unitárius lelkészkör f. hó 17-én tartotta évi első rendes gyűlését Recsenyén a tagok számának jelenlétében. A több pontból álló tárgysorozat mindvégig élénk érdeklődést keltett fel. Nagy tetszést aratott Ajtay János lelkész részletes és körültekintő elnöki megnyitójával. Különösen nagy elismeréssel fogadtatott Sándor Gergely derzei lelkésznek: „Mik voltunk és mik vagyunk” című felolvasása. Érdekes és igen tanulságos volt Benesédi Pál hom.-ujfalvi lelkésznek „Modernismus” címen tartott a éber figyelmet igénylő értekezése is. Mindkét felolvasás lapban is meg fog jelenni. Beható tárgyalás alá vétetett az Unitárius ker. népnaptár és a Dávid Ferencz népies füzetek ügye is, majd az indítványok megtétele után a gyűlés véget ért. Megemlítendő még a gyűlés közben tartott istentisztelet, melyen Marosi Márton hom.-keményfalvi lelkész mondott áhitatos imát és tanulságos beszédet. A különben hosszúra nyúlt gyűlés után barátságos közebed következett

— a vendégszerető papi család asztala mellett, mely vidám hangulatban folyt le.

Hushagyó keddi estély. A korcsolyázó ifjúság hushagyó keddet vidám farsangi estélyvel üli meg. Az estélyre a közönséget iven hívják meg, melyet a napokban köröznek, s a dominóban való megjelenés kötelezőleg van kimondva, mely alól csak a gardededameok vétetnek ki. Az estély terített asztalok mellett indul és tánczsal folytatódik, vagy a tánczsal indul és terített asztalokkal folytatódik. A dominók Persián János dívátzletében szerezhetők be.

Műkedvelők színháza. Parajdon alakult műkedvelők társasága ma vasárnap Karvaly Andor A becsstelen című színművét adja elő Jecsenyky Pallovits György rendezésével. A műkedvelők közelöbbről Az ostrom, Berstein színművét adják elő.

Gyorsvonat a székely körvasuton. Amint már régebben jelentettük, ez év májusában végre a székely körvasuton is megindul a gyorsvonati közlekedés, amivel az érdekelt székely vármegyék közlekedésének régi és jogos követelése teljesül s Marosvásárhely és Budapest között közvetlen gyorsvonati forgalom lesz. Május 1-től kezdve Budapestről este 10 óra 55 perczkor indul az 504-es gyorsvonat, mely délelőtt 9 óra 46 perczkor van Székely-kocsárdon, és 11 óra 14 perczkor Marosvásárhelyen. — Marosvásárhelyre Gyergyó felől délután négy óra 31 perczkor érkezik az 503-as új gyorsvonat, indul 5 órakor, Székely-kocsárdon van 6 óra 36 perczkor és Budapestre érkezik reggel 6 óra 55 perczkor. — Szóval a vonatközlekedés fejlesztése, a közönség érdekeinek intenzívebb szolgálata érdekében mindent megtettek, csak ez a mi vicinálisunk teszi meg ma is, fennállása után husz évvel, a harminczhat kilométer utat 9 negyed óra, illetve az esténként már rendszeressé vált háromnegyed órai késéssel kereken három óra alatt, siralombháza emlékeztető világítás és előbátra való rángások mellett.

Az iparosok szabad lyceumában f. hó 19-én Hoffer András dr. ref. főgimn. tanár a vasról tartott tanulságos előadást. Jó Mihály iparos segéd igen ügyesen szavalt. Ma d. u. 2 órakor Domokos dr. kórházi igazgató főorvos tart előadást.

Báró Eötvös József emlékünnepe. Az udvarhelymegyei Néppnevelési Egyesület január hó 21-én Hajdu Ferencz kir. tanfelügyelő elnökle alatt tartott közgyűlésében Chalupka Rezső kir. s. tanfelügyelő indítványára elhatározta, hogy ezután minden év február havában a város és a vármegye intelligens társadalmának bevonásával Báró Eötvös József emlékére ünnepélyt rendez. Báró Eötvös József, mint tudjuk az átalakuló Magyarországnak egyik legmunkásabb és legértékesebb képviselője; sokoldalú munkássága nemcsak irodalmi és politika fejlődésünkben szántott mély nyomokat, de nevezetes alkotások fűződnék államférfni működéséhez is. Így a népoktatási törvény megalkotása mellett a néppnevelési egyesületnek is ő vetette meg az alapját, mert a nagy gondolkodó tisztán látta, hogy a nevelés eszméinek szolgálatát a hivatalos kereteken túl a társadalmi térre is át kell vinni. A vármegyei Néppnevelési Egyesület tehát az Eötvös ünnepélyek rendszeresítésével egyrészt a tágabb értelemben vett alapító iránti kegyelet óhajta a nyilvánosság előtt és annak bevonásával dokumentálni, másrészt pedig ez uton is a művelt közönség érdeklődését fokozni véli az iránt a fontos cél iránt, a melynek szolgálatában az Egyesület újabb olyan intenzív munkát fejt ki. A Néppnevelési Egyesület Chalupka Rezső indítványának egyhangú elfogadásával azonnal 15 tagu rendező bizottságot küldött ki, hogy az Eötvös ünnepély már ez évben is megtartható legyen. A kiküldött bizottság még aznap délután tanácskozást tartott, azon az előkészítő munkát megkezdte és nincs kétség benne, hogy az ünnepély méltó kulturúnnepe lesz úgy az Egyesületnek, mint a város és a vármegye művelt társadalmának. (gk.)

Diák-bál. A ref. kollegium ifjúsága február 1-én a Budapest-szálló termében tartja meg bálját.

Tanítóegyesület vál. ülése. Folyó hó 20-án tartotta meg az ált. tanítóegyesület alakuló vál. ülését Gyerkes Mihály elnök mellett. Napirend előtt Lőrincz András etédi tanító ügyét, az Udvarhelyi Néppnevelésben megjelent Emke jutalmaz című cikkre vonatkozólag Péter János alsóboldogfalvi tanító interpellációját és a Paál Sándor egyleti titkárnak a nevezett lap határozatlan megjelenési ideje ügyében tett előterjesztéseit tárgyalták. A közgyűlés által módosított alapszabályokat a szolgálati pragmatika megjelenése idejéig felfüggesztették. Az egyesület elnökét a f. hó 24-ikén tartott szövetségi ülésre kiküldötték. Az elnöki előterjesztések tudomásul vétele után a Tanítók fordójé, tanítók nyaraló telepe R. T. részére jegyzett 10 drb részvényt a R. T. szervezője által kért célra kifizetni határozták. A folyó évre rendelkezésre áll 120 kor. jutalomdíjra kitűzték a következő tételt: Az Udvarhelyvármegyei Tanítóegyesület tanítók otthona céljának és kivitel módosításának részletes kijelölése. Végül elfogadták a Kovács Alajos szegedi tanító által szerkesztett szolgálati pragmatika tervezetét.

Az ált. Szakiskola a kereskedelmi kormány részéről a napokban a költségvetés keretén kívül felszerelések és berendezésekre Hargita igazgató előterjesztésére 3800 korona rendkívüli segélyt kapott. A miniszter ezen adományával ujabban is bizonyoságot tett arról a rendkívüli figyelemről és méltánylásról, melylyel szakiskolánk működését kíséri.

Előadások székely kérdésekről. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara újszékházának dísztermét megnyitja a székely gazdasági kérdések nyilvános tárgyalásának. Az első előadás február elején lesz és arra, valamint a következő előadásokra a kamara tagjain kívül az érdeklődő közönséget is meghívják. Az előadások megvitatás elé bocsátatnak s a tárgyhöz jogában lesz bárkinek a jelentkezés sorrendjében hozzá szólani. Az ipari kirendeltség felállításának és szervezésének küszöbén fölülte aktualis a kamara kezdeményezése, mert alkalmat nyújt arra, hogy a nevezetes akció körül az érdekeltség megnyilatkozásával lehetőleg egyöntetű helyi közvélemény alakuljon ki.

A polgári leányiskola végleges elhelyezésének érdekében mult számunkba irt cikkünk keretében azon nézetünknek adtuk kifejezést, miszerint a városban nemcsak a polgári leányiskola, hanem az elemi iskolák fejlődésének is gátat emel a helyiségek szűk volta, minek következtében már-már ott tartunk, hogy akárhány községe van a vármegyének, melynek népoktatása kedvezőbb mint a székvárosé. Amikor ezen sorokat papírra tettük, távol állott tőlünk, hogy ezzel a mi elemi népoktatásunkat akartuk volna kibővíteni, mely — kétségen felül áll, — a kiváló vezetés mellett a legjobbat nyújtja még a jelenlegi tartóhatatlan, sőt miserábilis elhelyezkedés mellett is — sőt éppen az az intenció vezetett, hogy amiképpen a községekben egymás után emelik a csinosabbnál csinosabb modern iskolai épületeket, addig itt bent a városban az elemi iskolák végleges elhelyezésének ügye teljesen megfontelt, noha a helyiségek elégtelenek s a törvényes kellékeknek meg nem felelők. Jó intenciókat egyes tanügyi körökben — mint velünk közlik — félremagyarázták, s az elégtelen kifejezést klasszifikációknak, vagyis: 5-nek értelmezték. Mi a legnagyobb készséggel jelentjük ki, hogy a kérdéses cikk megírásakor egyáltalán nem vezetett olyan szándék, mintha egyik iskola érdemeit a másik lenyomásával akartuk volna kiemelni. Határozottan nem; azonban igenis fenntartjuk és nem szűnünk meg hangsúlyozni, hogy úgy a polgári, mint az elemi oktatás ügyünk minden nemes igyekezet mellett is, a megfelelő helyiségek hiánya, elégtelensége folytán nem fejlődhetik olyan arányban, amint azt a mai modern viszonyok megkívánják.

A helybeli rendőrök a régi városháza termében f. hó 30-ikán kosaras táncmulatságot rendeznek.

Egyházi adókvetés. A róm. kath. egyház tanácsa az 1913. évi egyházi adót (kepét) kiírta. Az adókvétési kimutatás a plebánia hivatalban a hivatalos órák alatt 15 napon át közszemlére van kitéve és ez idő alatt bárki megtekintheti. A netalán felszámolásokat is ez idő alatt lehet megtenni.

Az Unitárius Szószék című folyóirat VIII. kötetének f. évi 1-6 száma *Böloni Vilmos, Deák Miklós és Ürmösi József* szerkesztésében a következő tartalommal jelent meg: Ujévi intő szöveg, *Ürmösi Károly*. Uj idők, *Vári Albert*. Pál Athénében, *Simén Domokos*. Legfőbb erkölcsi elv, *Györfi István*. A föltámadás hite, *Kovács Lajos*. Hol vannak megbízható helyen gyermekeink, *Sándor Gergely*. Apai áldás, *Györfi Ferencz*. Bűnbánó imák husvét nagyböjten, *Németh István*. Imák husvét ünnepe, *Németh István*.

A Nőegylet husvagyó keddre tervezett műkedvelői előadása, miután az előzetes munkálattal idejében nem készülhetnek el, egy-két heti halasztást szenved, vagyis február közepén lesz megtartva az estély.

Polgári állásértékelés. A Polgári önképző és segélyező egylet folyó hó 28-iki állásértékelését rendezik: *Gábor Irma* és *Róza*. Közreműködnek: szaval *Reiner Juliska*, dialogot adnak elő *Pap Lenke* és *László Tibor*, melodramát ad elő *Reich József*, énekel zenekísérettel *Roszondi Viktor* tanár, monologizál *Szobaljai Manca*.

Halálozás. *Zengliczy Károly* iparos életének 55-ik, házasságának 22-ik évében f. hó 26-ikán elhunyt. Halálát neje *Pásztor Anna*, *Róza*, *Endre* gyermekei és számos rokon gyászolja.

Egy jeltelen sir. A következő sorok közlésére kerettünk föl: Nagyon sajnós és az érdekeltek részéről szegyenletes is, hogy egy néptanítónak aki évtizedeken keresztül küzdött, fáradozott, sokszor még az éjét is nappá téve, hogy becsületos munkája után óvét boldogithassa — s a ki már egy évtizednél több, hogy alusssa boldog álmait — még most sincsen sirjánál bár egy egyszerű síremlék felállítva, mely jelezné a sirbaant alatt pihenőnek kivoltát. Megboldogult Szentgyörgyi József volt sükői községi tanító, aki községében köztisztviselőben és szeretetben részesülő egyén volt, már évtizeden keresztül jeltelen sirban nyugszik. Tudomásom szerint a sükői református egyházközség saját költségén akart annak idején egy síremléket felállítani, de az utódok akkor nem tudom hogy miért, de nem engedték meg. Istenem! hát egy néptanítónak a gyermekei ezzel fejezik ki a szülők iránt való kötelességüket — mindannak daczára, hogy még személyesen is voltak felkérve — s arra ígéretet is tettek. En ezuton újból felkérem az illetőket, szíveskedjenek gyermek kötelességüknek eleget tenni, különben a sükői református egyházközség tagjai erkölcsi kötelességüknek fogjuk tartani, hogy valamelyes módon szeretett tanítónak egy síremléket állíttassunk. (Sükő, M. S. tanító.)

KÖZGAZDASÁG.

Bikakiállítás és vásár. (34—1913. sz.) Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület, a nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszterium, O. M. G. E. és az E. G. E. támogatásával f. év febr. 28. és márcz. 1-én Székelykeresztúrtól (vasutállomás) országos jellegű magyar erd. fajta bika kiállítást és vásárt, ezzel kapcsolatosan vármegyei jellegű, magyar erd. fajta szopós borjas tehén és üsző díjazást rendez, melyre ugon a tenyésztők, mint a vásárló gazdaközönseget, a m. kir. Gazdasági Felügyelőséget tisztelettel meghívja. A kiállításon, hova az egész erdélyi, sőt a Tisza vidéki legelősd rendű tenyésztetek is fel szokták hozni eladó bikákat, a községek, birtokosok, magánosok, m. kir. gazdasági felügyelőségek a nagy választék mellett a legjobb apaállatokat szerezhetik be. Kiállíthatók az egész országból 2 évet betöltött magyar erd. fajta, tenyésztők vagy községek tulajdonát képező bikák, a vármegye kistenyésztői részéről szopós borjas magyar erd. fajta tehének, három és két éves üszők, melyekről a kiállító felhívás esetén községi előjárásig bizonyítvánnyal igazolni köteles, hogy vagy saját tenyésztéséből származnak, vagy legalább egy év óta tulajdoná-

ba vannak. A jutalomdíjak összege mintegy 2020 K rug a mi később leszen közhírré téve. A kiállítás díjmentes, de a kiállítás és vásár két napján eladott állatok eladási árának 2%-a az egyesület pénztárába befizetendő, melynek elmulasztása kényszerbehajtást és a kiállítás területéről mindenkorra való kitiltást vonhat maga után. A szopós borjas tehének, üszők pénzdíjat csak egyszer nyerhetnek, minek ellenőrizhetése végett a díjazott állatok felbélyegeztetnek. A bejelentések a székelykeresztúri járás főszolgabíróségához intézendők, ugyanott kaphatnak az érdeklődők felvilágosítást az elszállásolás és az állatok takarmányozása ügyében is. A kiállítás délelőtt 9 órakor, a bírálót délelőtt 10 órakor kezdődik. Február 27-én délután a gazdaközönseget részére gazdasági előadások tartatnak, melyek részletes sorrendje később tétetik közzé. *Dr. Sebesi János* alelnök, *Hlatky Miklós* titkár.

Méhészek gyűlése. Az Udvarhelyvármegyei Méhészegyesület f. hó 21-én d. u. fel 3 órakor rendes választmányi ülést tartott Székelyudvarhelyen, *Lányi Imre* elnök vezetésével. *Gál Imre* egy. titkár azon bejelentéseit, hogy 1. A recsenyédi méhésztalpaknak mézpergetőt és melléprést szerzett és adott ki, 2. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a méhek etetésére a szükséges mennyiséget devaturált czukort engedélyeztetett, minok folytán a vármegyében 15 mm. czukor lett szükség esetére rendelkezve, 3. A kirendeltség az egylet részére egy nagy pörgetőt és melléprést adományozott, az elnökség pedig egy viaszolvasztó edényt szerzett be közös használatra, 4. Az orsz. selyemtermelő felügyelőség leiratára jelentkezettek kérései kivétel nélkül figyelembe vétettek, 5. Az E. M. E. az orsz. kongresszuson résztvettek 3 kor. tagsági díját elengedte s a székelyudvarhelyi kiállításról az okleveleket díjtalanul adományozta, 6. Az elnökség a mézőelőfűk adományozása iránt az Orsz. M. Egyletnek, gyümölcsfák és kerti cserjék kedv. adományozása iránt a Kirendeltségnek, 7. Valamint az országos és nemzetközi kiállítás anyagai fedezeténél felmerülő deficit fedezéséért a Kirendeltségnek előterjesztést tett, 8. Székelyboly Viktor gazd. felügyelő javaslatára több egylet tag méhészeti eszközök adományozásával segélyeztetett stb. stb. tudomásul vétettek. Az ért. osztálynak 1913 ban való felállításának tervét elfogadták s a tervezett valamint a közgyűléshez terjesztendő javaslat elkészítésére *Varró E.*, *Gyarmathy S.*, *Blájer B.*, *Szabó A.*, *Jancsó J.*, *Derzsi S.*, *Lőrinczi B.* és *Gál I.* tagokat, mint bizottságot kiküldötték. Az 1912. évi beszámoló közgyűlést f. évi márcz. 3 ra kitűzték s számvizsgáló bizottságot *Jancsó János*, *Varró Elek*, *Schvarcs Mihály* személyében megalakították. A tagok sorából törlésre 77 tagot a közgyűlésnek javaslatba hoztak, új tagokul felvették: *Ilusár Miklós* Homoródszentpál, *Fancsali György*, *Lőrincz Dénes*, *Pál Dénes* székelyderzsi lakosokat.

Felolvas szerkesztő: BECSEK ALADÁR.
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Székelyudvarhelyi járás főszolgabírójától.
128—913. ezb. sz.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járáshoz tartozó Székelydobó, Vágás és Béta községekből álló körjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása:

Törzsfizetés	1600 kor.
Lakbér	200 "
Irodaátalány	120 "
Utazási átalány	150 "
Egyéb átalány	272 "

Összesen 2142 "

Magánmunkálathoz a vármegyei szabályrendeletben megállapított díjak.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket f. évi január 30-ig hozzám anynyival is inkább adják be, mert később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogok.

A választás napját folyó évi január hó 31-én délelőtt 11 órára tűzöm ki Vágás községéhez.

Székelyudvarhely, 1913. január 14.

Szabó Gábor, főszolgabíró.

Szerkesztői üzenetek.

G. J. Minden biznonyal.

Dr. Mig nem látjuk, nem. Kérjük küldje be.

M. D. I. Körül belőlig valahogy: Szivem ne félj, sőtét a táj, szivem ne félj, sőtét az éj, szivem ne bugi, sőtét a zug, szivem ne sirj, sőtét a sir, sőtét a lét, sőtét a vétek, be a mi szivarunk sokkal sőtétebb. 2. Na ja, Gábor; megismertök.

L. O. Az ottani adóhivatalhoz forduljon.

T. H. Kényezhelyzetben voltunk, amit főlöleges magyarázunk.

Sz. J. Sz. A bálából kifejlődő szerelmet aligha fogadjuk el; már csak azért sem, mivel az mégis csak megalásdó dolog, az amazana bizonyos neme. De meg az aszony aki a szánalom és hála erényeiben vesz szérelmi traininget, egyáltalán nem megbízható és meg van a baj, ha olyan férfiuva: áll szemben, akit szánalom és hála nélkül, sőt minden ok nélkül szeret.

V. E. H. Köszönettel vettük és hozni fogjuk.

Szám. ad. 4829—1912 ki.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye oklándi járáshoz tartozó Székelyszombor nagyközségben a körjegyzői állás nyugdíjazás folytán megüresedett, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazás:

1. Törzsfizetés 1800 korona.
2. Iroda helyiség és lakás természetben.
3. Iroda átalány 100 korona.
4. Az iroda és lakás fűtésére szükséges tüzfaja (A község erdejében fáját a jegyző vágatja össze és hordatja haza.)
5. Szabályrendeletileg megállapított magánmunkálathoz járó díjak.
5. Hivatalos utazásokra természetbeni fuvar.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz., illetve az 1900. évi XX. t.-cz. előirt képesítéseket és eddigi alkalmazásokat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám legkésőbb f. évi január hó 28-án d. u. 5 óráig nyújtsák be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választás idejét később fogom kitűzni.

Oklánd, 1913. január 13.

Szabady Tivadar, főszolgabíró.

Ujdonság!

Felhívom a n. é. község becses figyelmét, hogy műmalmomban erősebb erőtávítal segélyvel egy egészen új őrési rendszerű állítottam be, mely őrlésnél sokkal kevesebb korpát kapunk, míg a lisztmennyiség sebb és jóval gyarapodik. Tapasztaltam, hogy mult évi termésünknek az idő behatásától sok korpája van s ennek redukálása indított fenti új őrlemény kiadására.

Egyben tekintettel szük természetünkre, a rossz viszonyokra és a beláthatatlan jövőre, az őrölt közönseget figyelembe ajánlom az árpát rozssal való összeőrlésre, melyből igen jó kenyér liszt lesz. Az elkészett vetések árpa és rozsz termés előre láthatólag sok lesz, s főtörökvessem ezután is az lesz, hogy a gyengébb gabonából is jó lisztet állítsak elő.

Ennek példaképpül felemlitem Csikvármegye és környékéről jövőket, kik naponta 6—7 szeker rozsz és árpával 50—60 km. távolságról keresik fel műmalmomat s őrleményekkel a legnagyobb megelégedéssel távoznak.

Gyorsan megy az őrlés, soká várakozni nem kell.

Vagyok a n. é. községnek teljes tisztelettel:

FÁBIÁN JÓZSEF

műmalomtulajdonos.

A Kremenekzy
Metallum
fémszálas izzólámpa
nem törékeny
és sokáig ég.
Kapható:
Márk Testvérek
fűszer és csemegéüzletében
Székelyudvarhelyen.

Szám: 9078—912. k. i.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete folyó évi november hó 21-én tartott közgyűlésében 229—912. számú határozatával kimondotta, hogy a Kossuth-utczában levő s a város tulajdonát képező néhai Szabó József-féle ingatlant a kert kivételével, az udvart a rajta levő épületekkel együtt (mely 520. hrsz. alatt foglaltatik) eladja.

E képviselőtestületi határozat alapján közhírré teszem, hogy a kérdéses ingatlan 1913. évi február hó 6-án d. e. 9 órakor a városi tanács nagytermében megtartandó nyilvános árverésen eladatik.

Kikiáltási ár 20.000 korona.

Bánatpénz 10%.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1912. december 27.

Gothárd, polgármester.

Zongora olcsón eladó
Szentmre-u. 10. sz.

Hirdetmény.

Zetelaka község előjárósága közhírré teszi, hogy az idei böjti **országos vásár** február hó 6-ik napján veszi kezdetét.

Kelt Zetelakán, 1913. január 23.

Homolay József,
kjegyző.

Kőbányai sör!!

A legjobb hírnevű **DRÉNER-féle**
„Korona” és „Dupla márciusi sör”

Első Magyar Részvény Sörfőzde
„Udvari” és „Goliát Maláta sör”

kizárólagos főraktár Udvarhelymegyében

Rösler és Gábor czégnél

Székelyudvarhelyt és Székelykeresztur-on.

Vidéki és helybeli megrendelések hordók és naponta frissen töltött palackokban pontosan lesznek eszközölve.

Feltűnő olcsó árak!

6 szem. étkészlet	15 K-tól feljebb
12 szem. étkészlet	30 " "
6 szem. teás készlet	7 " "
6 szem. kávé készlet	7 " "
Mosdókészletek	10 " "
Függő lámpák	5 " "
6 szem. Vizes készlet	3 " "

Valamint itt föl nem sorolható minden nemű üveg, porcellán, lámpa, képek, tükrök, lázi és verdéglíbi berendezések, sport- és utazócikkék, chinacziüst-árnk és gyerek-játékok olcsó árban kaphatók:

DRAGOMÁN-czégnél

Székelyudvarhelyen.

Villamos izzótestek:

Fémszálas 2 kor. Szűszálas 70 fillér.

KÖHÖGÉS

rekedség, hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle permeterfü cukorkánál

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-tét kérjünk, mivel sok hasonlatos utánzat van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a Réthy név.

Egy doboz ára 60 f. Nagy doboz 1 korona. Mindenütt kapható.

Meghívó.

Az Oláhfalú és Homoródmonti Takarékpénztár R. T.

1913. évi február hó 15-én d. e. 9 órától kezdődőleg az intézet helyiségében tartja

XXI. évi rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottságnek szabályszerű felmentése iránti határozat. Igazgatóság előterjesztése az alapszabályok 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 34. és 74. §-ainak módosítása és némely új rendelkezéseknek az alapszabályokba való felvétele iránt.
3. Elnök, vezérigazgató, pénztárnok, könyvvöl és ellenőrnek titkos szavazás utján való megválasztása.
4. 10 igazgatósági és 4 felügyelőbizottsági tagsági helynek titkos szavazás utján való betöltése.
5. Tiszviselők, vezérigazgató, pénztárnok, könyvvöl és ellenőr fizetéseinek megállapítása.

A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a még le nem járt szolvényekkel együtt a gyűlés megnyitására a pénztárnál letenni sziveskedjenek.
Szentegyházasszalu, 1913. jan. hó 10-én.

Az igazgatóság.

MEGHÍVÓ

A Zetelaki Gadasági Takaréketéti Részvénytársaság

1913. évi február hó 9-én délután 4 órakor Zetelakán a községháza nagytermében tartandó

I. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, a zárászmadások bemutatása.
2. A tiszta nyereség felosztása.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentése iránti határozat.
4. A felügyelőbizottság megválasztása.
5. Esetleges indítványok.

Figyelemztetés. Az alapszabályok 11. §-a értelmében a közgyűlésen az a részvényes vehet részt, ki egy vagy több részvényt 3 nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztárnál letétbe helyez.

A 16. § szerint a közgyűlésen csak olyan indítványok tárgyalhatók, melyeket az indítványozók az igazgatóságnak legkésőbb a közgyűlés előtt 6 nappal írásban bejelentettek.

Zetelaka, 1913. jan. 23.

Az igazgatóság.

Első varrógépraktár!

Dus választéku s a legkiválóbb készítményű

korcsolyák, varrógépek, rodlik, vadászfegyverek

elsőgyártmányu szakmába vágó jól berendezett vas-kereskedésünkben jutányos árak mellett beszerezhetők.

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése
Székelyudvarhelyt. Fiókküzet: Székelykeresztur.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pedika egy régiónek bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult kőszvényéknél, oszónál és meghúléseknél.

Figyelemztetés. * Süllány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzőssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és üvegezőlvan minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”.
* Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Csak 50 kor.

1 garnitúr elegáns ebédlőkészlet az alábbi összeállításban:

- 36 darab lapos tányér
- 12 " mély tányér
- 12 " csemegés tányér
- 2 " leves csésze
- 2 " mártás csésze
- 2 " mártás csésze alj
- 2 " pecsenyés tál
- 2 " kompótos tál
- 2 " zöldeséges tál
- 2 " tésztás tál
- 2 " sótartó

Finomabb ebédlőkészletek, teás, kávé, feketés készletek és üvegaruk nagyválasztékban legolcsóbb árban kaphatók

Márk Testvérek
kereskedésében (Deák-tér 14. szám)

Legolcsóbb bevásárlási forrás Hirsch Rudolf divatáru üzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utcza 25. szám.

Allandó
nagyválaszték
elegáns szabású kész
férfi és nőiöltönyökben, átme-
neti kabátok, cipők,
kalapok, fehér-
neműekben

Kész női és
leányka kabátok,
aljak, pongyolák, se-
lyem és mosó bluzok. Női
len- és vászon fehérne-
mők és harisnyák
és keztük.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását és támogatását kéri kiváló tisztelettel **HIRSCH RUDOLF.**

MEGHIVÓ

A Székely Juhturógyár és Hizlalda Részvénytársaság

1913. február 9-én d. e. 10 órakor Székelyudvarhelyen
a Részvénytársaság helyiségében (Alsómalom u.) tartandó

V. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése és a zárszámadások bemutatása.
2. Határozat a felmentvény megadása tárgyában.
3. Nyereség felosztása.
4. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok választása.
5. Indítványok.

Figyelmeztetés. A közgyűlésen csak azon t. részvényesek vehetnek részt és gyakorolhatják az avazati jogaikat, akik részvényeiket a közgyűlés megnyitása előtt a Részvénytársaság pénztáránál letétbe helyezik.

Székelyudvarhelyt, 1913. január 19.

Az igazgatóság.

FIGYELEM!

Üzlet átalakítás miatt

raktáiraiban levő összes férfi és női divatáru cikkek, kész ruhák, cipők, fehérneműk, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalomra olcsó bevásárláshoz módot nyújtok a mélyen tisztelt vevő közönségnek. Ezen alkalommal tessék most felhasználni!

Székelyudvarhely, 1912. november 15-én.
Tisztelettel
Szenkovits János
utóda.

Szolid és pontos kiszolgálás.

GYÖNTÖRÜ, MARADANDÓ ÉRTÉKŰ ARANY ÉS EZÜST AJÁNDÉKTÁRGYAK
beszerezhetők

ISZÁKOVITS BERNÁT MŰRÁS ÉS ÉKSZERESZNÉL
Székelyudvarhelyt, Deák-tér 12. sz. (Pénzügyi palota mellett)

hol a legjobb és legkezebb kivitelben kaphatók eredeti **OMEGA, SCHAFFHAUSEN** és **CHRONOMETRE** inga és zsebórák, arany és ezüst ékszerek, gyűrűk, nyakláncok, lánczok, **brillians gyűrűk és fűggők.**
Ezüst és alpacca dísz tárgyak. Ezüst evészkészítők, domborművek, jardnierek, állványok, kompotos tájak, kávé és teadéskészletek.

Szemüvegek és mindenféle optikai szerek.
Mindenféle javításokat elvállalok és azonnal pontosan eszközölök.
Kaczkázat kizárva. Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Egy okos fej
minden alkalommal

Dr. OETKER
sütőporát használja à 12 f.

Teljesen higiénikus orvosok által ajánlott élesztőpor. Használata által minden tészta nagyobb, lazább és könnyebben emészthetővé lesz.

Dr. OETKER-féle Vanilincukor à 12 fillér.
a legnemesebb főszere minden tészta, kakaó és tea, csokoládé és krém, kuglups, torta, pudding és rizs, továbbá finom vagy porcukorral vegyítve mindennemű sütemény bebitésére. Pótol 2-3 csepp vaniliát. Ha félcsomag **Dr. Oetker Vanilincukor** 1 kg. cukorral keverünk és ebből 1 v. 2. teáskanálnyit 1 literes teára öntünk kitűnő aromájú italt kapunk.

Dr. OETKER sütőpora és vanilincukra minden sütemény készítésében kapható. Kimerítő használati utasítás minden csomag mellett van. Receptgyűjtemény ingyen

Kallotta-e már?

Egész világ beszél róla,
hogyan az eredeti

Pfaff varrógépek

utólréteget en minőségű könnyű, zajtalan varrása és harisnya-foltzabara egyformán alkalmasak. Egyeduralítás és foraktár.

Egyben felhívom a n. é. közönség b. figyelmét jól berendezett **Vas-, szerszám- és konyhafelszerelési** üzletemre, melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napi árban számítom. — Szíves pártfogást kér mély tisztelettel

ENGLER JÓZSEF.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENT-GYÁR BRASSÓ

(Kugler és Társai.)

Itt helyben kapható: Rösler és Gábor cégnél.